

РІШЕННЯ
засідання Антикризисного штабу
та Правління Українського союзу промисловців і підприємців
з проблематики посилення експортного потенціалу агропромислового
комплексу в умовах воєнного стану

21 вересня 2022 року

м. Київ

Стабільність виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції є критичною для нашої економіки (до війни продукція АПК становила 40% усього експорту).

Збирання врожаю 2022 року проходить в умовах безпрецедентних викликів. Йдеться не лише втрату контролю над частиною територій, обстріли, але і про навмисні підпали полів російськими окупантами, а також вибухівку і міни, які залишилися подекуди на деокупованих землях.

За попередніми оцінками, прямі збитки агропромислової галузі від війни можуть складати понад 4 мільярди доларів США, таких як знищені, спалені та вкрадені активи; і понад 22 мільярди доларів США втраченого потенційного доходу від нерозподілених запасів продовольства. Так, Україна у 2022 році втратила до 10 млн. тонн потенційного врожаю через окупацію територій. Кількість посівних площ скоротилася до 20 млн. га.

Станом на початок вересня 2022 року врожай зернових та зернобобових культур становив 25,9 млн т, що на 42,4 відсотка менше аналогічної дати минулого року (*рік тому, на початок вересня, врожай становив 44,9 млн т*), у тому числі пшениці — 19,2 млн т, що менше на 41,5 відсотка, та ячменю — 5,5 млн т, що менше на 45,3 відсотка відповідно.

Прогнозується, що аграрії восени скоротять посівні площі зернових на 25-35%. Головна причина – економічний стан підприємств, а також питання ускладнення збуту вирощеної продукції.

В м'ясній галузі та галузі свинарства України також склалася критична ситуація, що вже призвела до збільшення цін на м'ясо на понад 50%. Ріст цін на свиней живою масою майже в 2 рази, рекордне падіння цін на корми, та, відповідно, зниження собівартості свиней з 35 грн/кг до 25 грн/кг – не стали стимулами для нарощення поголів'я свиней в Україні і збільшення виробництва м'яса.

У той же час, імпорт свинини в умовах росту світових цін на понад 50% через подорожчання кормів та девальвацію гривні – став малоприбутковим і зменшився.

Попри активізацію співпраці із європейськими партнерами щодо оптимізації логістики експорту продукції українського АПК (план імплементації Шляхів солідарності між Україною та ЄС), розблокування на певний час експорту через три морських порти, сприяння уряду у

частковому покритті нестачі обігових коштів за допомогою пільгового кредитування під посівні кампанії та програми держгарантій наразі залишається критичним питання збереження потенціалу експорту задля забезпечення продовольчої безпеки у світі та підтримки внутрішніх валютних резервів, стабільного курсу гривні.

За результатами засідання щодо функціонування АПК в умовах воєнного стану пропонується:

1. У податковій, фінансовій та страховій сфері

1.1 Відновлення стабільного функціонування системи повернення ПДВ, погашення заборгованості по поверненню ПДВ при експорті сільськогосподарської продукції.

1.2 Запровадження дієвого державного страхування аграрного виробництва та реалізації продовольства, а також забезпечення належного аудиту активів, втрачених суб'єктами господарювання внаслідок війни.

1.3 Спрощення доступу до банківського кредитування та створення державного ВАД Банку, який візьме на себе функцію контролю за простроченими у період війни кредитами.

1.4 Пошук шляхів надання доступу трейдерам до торгового фінансування від вітчизняних або зарубіжних банків під держгарантії.

2. Забезпечення потреб внутрішнього ринку та переробка продукції АПК

2.2 Збільшення закупівлі продовольства Державним резервом для забезпечення потреб внутрішнього ринку, здійснення товарних інтервенцій з метою стабілізації цін на ньому.

2.3 Внесення змін до законодавчих та підзаконних актів щодо вдосконалення торгівлі продовольством на внутрішньому ринку з метою врегулювання взаємовідносин між виробниками/постачальниками харчових продуктів та торгівельними мережами, в першу чергу, в частині визначення максимальних строків здійснення розрахунків за поставлені харчові продукти.

2.4 Для стимулювання модернізації та розширення виробничих потужностей, будівництва очисних споруд та встановлення очисного обладнання з метою підвищення конкурентоспроможності молочної продукції та зменшення негативного впливу процесів молокопереробки на стан навколишнього природного середовища пришвидшення розгляду та прийняття Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки розвитку виробництва та переробки продукції тваринництва» (реєстр. №7072 від 18.02.2022 р.), яким передбачено відповідний інструментарій державної підтримки розвитку молочної галузі.

2.5 Запровадження Державної програми компенсації власникам свинокомплексів вартості свиней, що загинули від африканської чуми свиней (АЧС).

2.6 Сприяння експорту молочної продукції з метою підвищення ліквідності молокопереробних підприємств та стабілізації цін на молоко-сировину, недопущення зниження обсягів її виробництва внаслідок масового забою корів, зумовленого зниженням обсягів споживання молокопродуктів в умовах еміграції населення України під час російської військової агресії.

2.7 Відтермінування заборони на постачання молока від населення на промислову переробку з одночасним підвищенням вимог до його якості та прослідковуваності з метою більш повного завантаження молокопереробних потужностей та підтримки доходів сільського населення в складних економічних умовах правового режиму воєнного стану.

2.8. Забезпечення підприємств харчової та переробної галузей природним газом за доступною ціною з метою формування належних економічних умов для їх стабільної роботи у осінне-зимовий період.

3. У сфері розвитку логістики для нарощування експорту сільгосппродукції

3.1 Продовження залучення ООН до повного розблокування логістичних коридорів, які межують з неокупованими ворогом портовими терміналами, а також надання дозволу переміщення мінеральних добрив для потреб АПК.

3.2 Долучення Миколаївського портового регіону до міжнародної ініціативи «Зернового коридору».

3.3 Розбудова нових логістичних платформ для перетину кордону з країнами-членами ЄС з метою збільшення пропускної спроможності для експорту агропродукції:

- термінове будівництво нових та розширення існуючих річкових портів (терміналів) на р. Дунай,
- сприяння терміновому будівництву річкового порту (терміналу) або мультимодального терміналу у місті Ізмаїл Ізмаїльського району Одеської області; забезпечення розширення його операційної акваторії.
- поширення досвіду ефективного використання зовнішнього рейду за прикладом Миколаївського морського порту (Банка Трутаєва), зокрема у порту Ізмаїл, сприяння прийняттю рішення іноземними партнерами щодо формування зовнішніх рейдів морських портів Констанца, Суліна (Румунія) тощо.

4. Посилення державного контролю за недопущенням рейдерства з метою незаконного вилучення у сільськогосподарських підприємств орендованих земель та інших матеріальних активів (особливо на окупованих територіях).

5. Заборона здійснення правочинів по реєстрації прав на землю та інші активи агропромислового комплексу на тимчасово окупованих територіях, окрім арешту майна, яке належить колаборантам та іншим зрадникам Держави, які співпрацювали з ворогом.

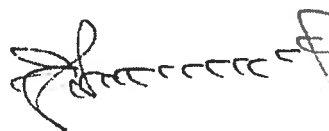
6. Посилення боротьби з корупцією у сфері надання дозвільних документів для спрощення експорту сільськогосподарської продукції, спрощеного продажу земель та інших державних активів сільськогосподарського призначення.

Президент УСШ

А.К. Кінах

Президент ВГО «Українська аграрна конфедерація»

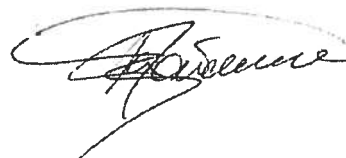
Л.П. Козаченко

Президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України

В.Г. Гончаренко

Голова Ради Асоціації «М'ясної Галузі»

О.О. Скорик

Голова Ради директорів Співки молочних підприємств України

В.П. Чагаровський